

ID-DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u l-eLearning
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv
L-Eżamijiet Annwali tal-Iskejjel Sekondarji 2013

IL-LE
5-6-7-8

IT-TIENI SENA

IL-ĠEOGRAFIJA

IL-HIN: Siegħa u nofs

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha u ikteb ċar.

Din hija lista ta' kliem ġeografiku użat f'din il-karta tal-eżami u t-tifsira tiegħu bl-Ingliż.

Qalba interna	Inner core
Qalba esterna	Outer core
Mantell	Mantle
Qoxra tad-dinja	Crust
Kurrenti ċirkolari	Convection currents
Muntanji mmewġa	Fold mountains
Sismografu	Seismograph
Epiċentru	Epicentre
Punt fokali tat-terremot	Earthquake focus
Replika ta' terremot	Aftershock
Ilma tal-pjan	Water table
Impjant tal-osmosi tal-ilma	Reverse osmosis plant
Latitudni	Latitude
Longitudni	Longitude
Meridjan prinċipali	Prime Meridian
Ċirku Artiku	Arctic Circle
Tropiku ta' Kaprikornu	Tropic of Capricorn
Għaram ramel	Sand dune
Pedestall tal-blata	Rock pedestal

Tahriġ 1

- a) Fl-ispazju t'hawn taħt, pingi disinn li juri l-istruttura tad-dinja minn ġewwa u llejbilja b'dan il-kliem:

qalba interna

qalba esterna

mantell

qoxra tad-dinja

kurrenti ċirkolari

(5)

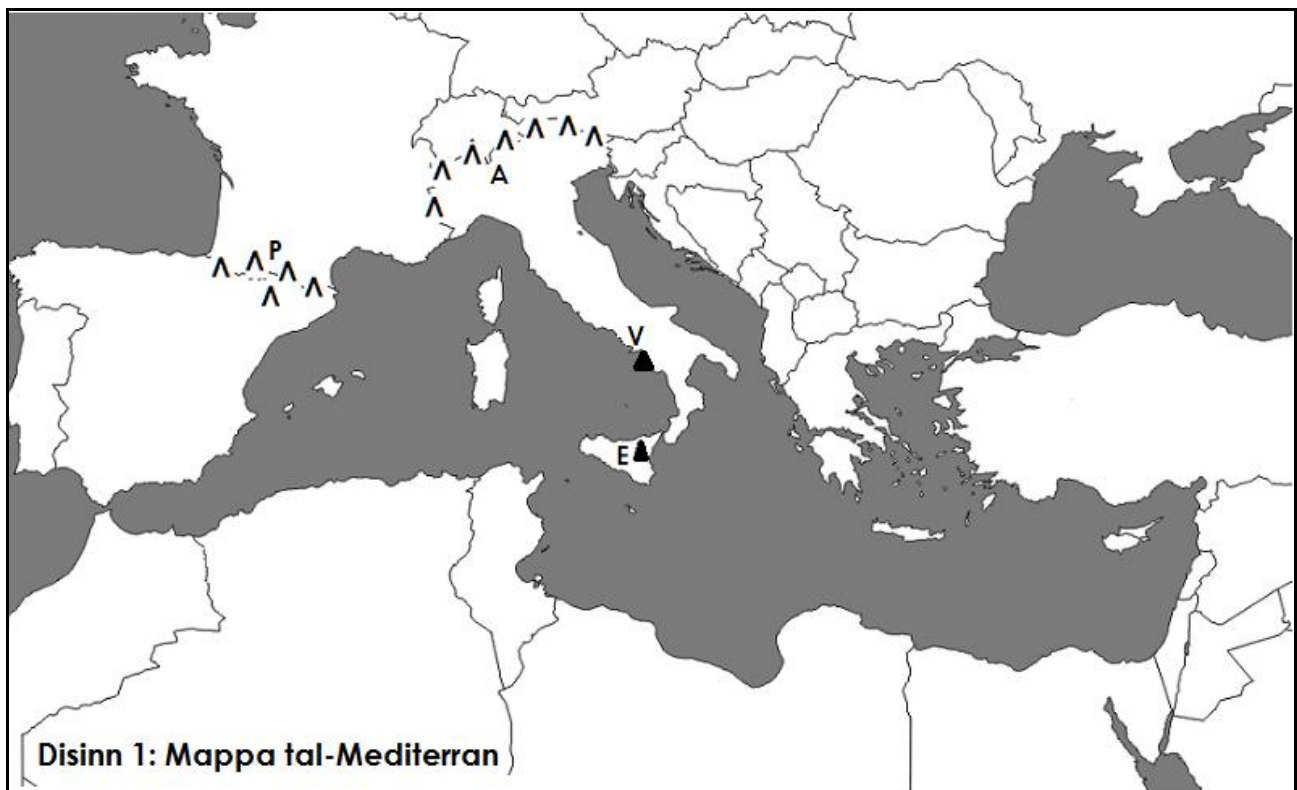
b) Spjega kif dak li jgħri taħt il-qoxra tad-dinja jikkawża terremoti u vulkani.

(4)

c) Fuq il-mappa tal-Mediterran (Disinn 1) jidhru żewġ vulkani bl-ittri **E** u **V**. Ikteb l-isem ta' dawn iż-żewġ vulkani fit-tabella t'hawn taħt.

Vulkan E	
Vulkan V	

(2)

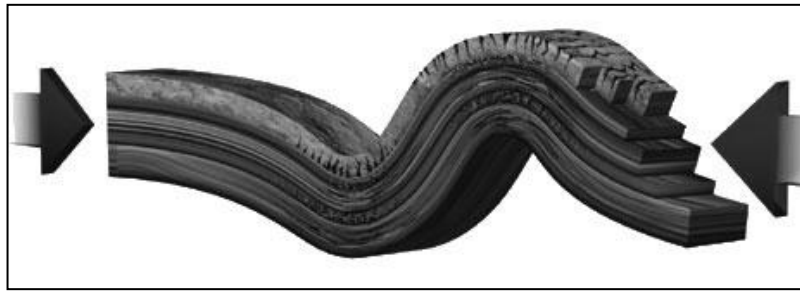

d) Fuq il-mappa tal-Mediterran (Disinn 1) jidhru numru ta' **muntanji mmewġa** mmarkati **A** u **P**. Ikteb l-isem ta' dawn il-muntanji fit-tabella t'hawn taħt.

Muntanji A	
Muntanji P	

(2)

- e) Bl-ghajnuna ta' disinn 2, spjega kif jiffurmaw **muntanji mmewġa**.

Disinn 2

(4)

- f) Bl-ghajnuna ta' disinn 3, spjega **żewġ** vantaġġi li l-vulkani għandhom għan-nies li jgħixu madwarhom.

Disinn 3

(4)

- g) Ikteb **żewġ** perikli li l-vulkani jistgħu jgħolqu għan-nies li jgħixu madwarhom.

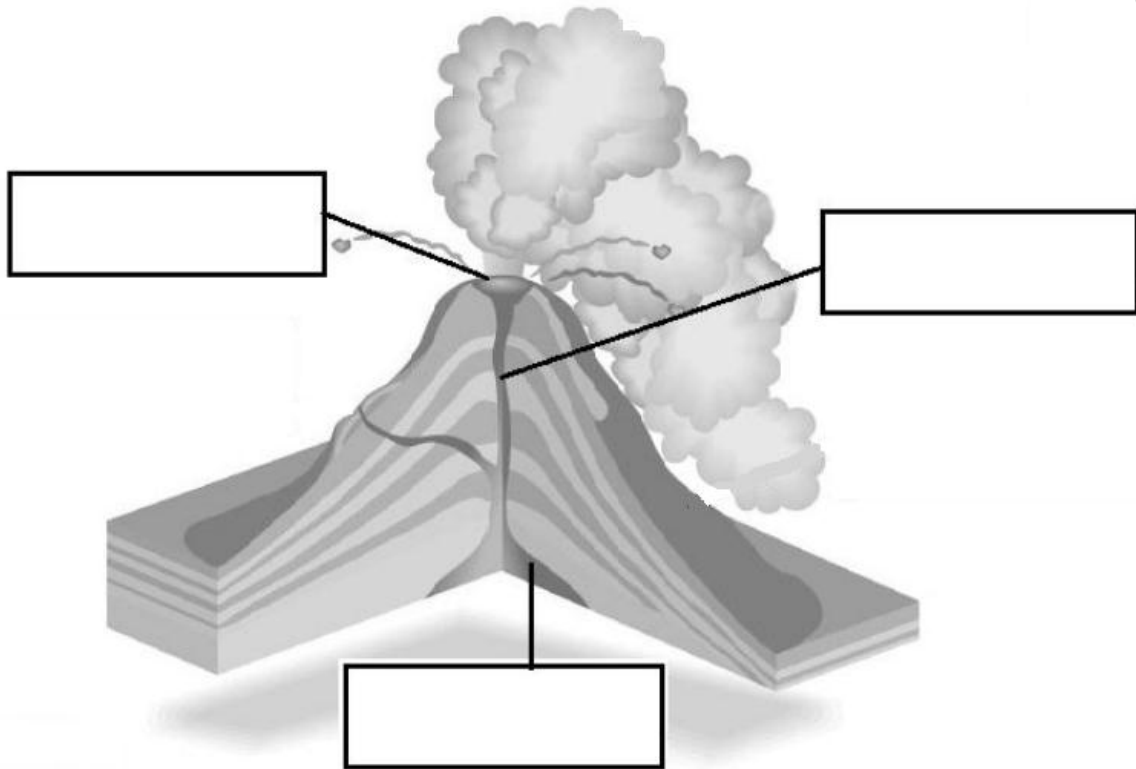
(4)

h) Disinn 4 juri kif jidher vulkan minn ġewwa. Ikteb dan il-kliem fil-post it-tajjeb f'dis

pajp prinċipali

bokka tal-vulkan

hawt tal-magma

Disinn 4

(3)

i) Ikteb **veru** jew **falz**:

Blat imdewweb li jiżżerżaq mal-ġnub tal-vulkan jissejjaħ magma.	
Lava huwa blat imdewweb li jinsab ġewwa vulkan.	

(2)

j) Ikteb kull kelma t'hawn taħt hdejn it-tifsira t-tajba:

sismografu
punt fokali

Richter
replika ta' terremot

epiċentru

Kelma	Tifsira
	Il-post taħt l-art minn fejn tibda mewġa sismika.
	L-istrument li jkejjel is-saħħa ta' terremot.
	Is-saħħa ta' terremot titkejjel fuq din l-iskala.
	Il-post fuq l-art minn fejn tinfirex mewġa sismika.
	Thezziza żgħira wara terremot qawwi.

(5)

Tahriġ 2

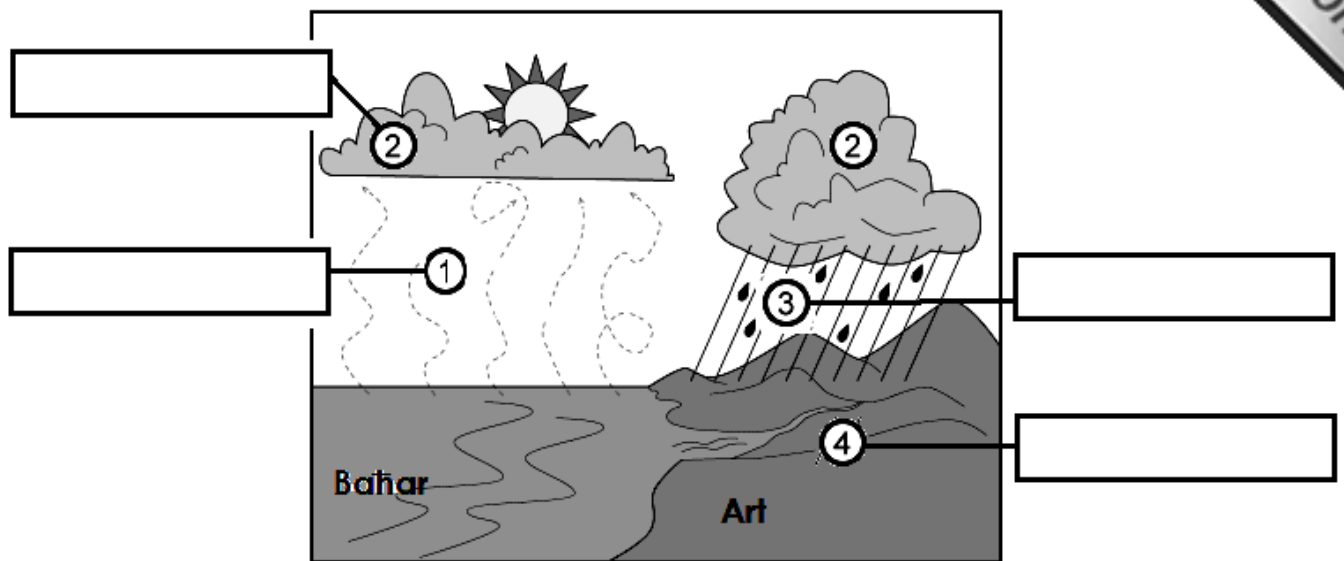
a) Disinn 5 juri ċ-ċiklu tal-ilma. Illejbilja disinn 5 b'dawn il-kelmiet:

xmajjar

kondensazzjoni

evaporazzjoni

xita

Disinn 5

(4)

b) Agħti t-tifsira ta' dawn il-kliem:

Evaporazzjoni: _____

Kondensazzjoni: _____

Xita: _____

Ilma fuq wiċċ il-blat: _____

(8)

c) F'Malta nsibu eżempji ta' tliet użi differenti tal-ilma – użu domestiku, użu agrikolu u użu industrijali. Agħti eżempju ta' kull wieħed minn dawn l-użi.

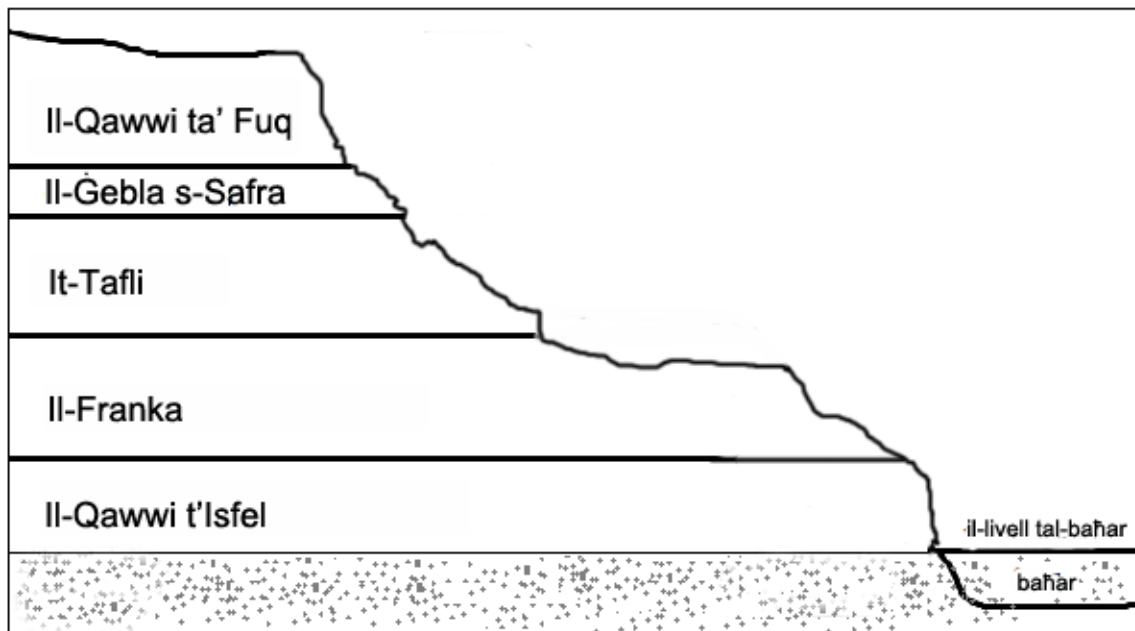
Użu domestiku: _____

Użu agrikolu: _____

Użu industrijali: _____

(6)

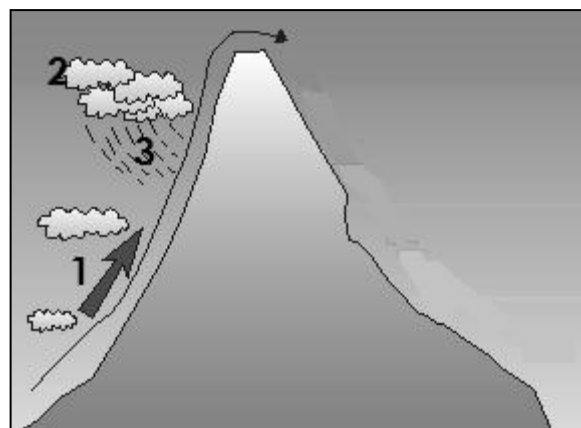
- d) Disinn 6 juri s-saffi ta' blat fil-Gzejjer Maltin. Fuq disinn 6, pingi b'kulur blu fejn i
tal-pjan ta' fuq.
- e) Fuq disinn 6, pingi b'kulur aħdar il-post fejn insibu l-ilma tal-pjan ta' taħt.

Disinn 6

- f) Aqta' linja taħt ir-risposta t-tajba:

Ix-xita li tidher f'disinn 7 tissejjah xita (orografika / frontali / konvezzjonali).

Disinn 7

(1)

- g) Fit-tabella t'hawn taħt spjega kif tiffurma din it-tip ta' xita billi tikteb x'qed jiġri f'kull stadju mmarkat bin-numri 1 sa 3 f'disinn 7.

1	
2	
3	

(6)

- h) Disinn 8 juri impjant tal-osmosi tal-ilma. Fil-qosor spjega kif dan l-impjant jipproduċi tajjeb għax-xorb.

(2)

Disinn 8

- i) F'Malta l-ilma huwa riżorsa skarsa. Semmi **tlit** modi kif inti tista' tnaqqas il-konsum tal-ilma fid-dar.

(6)

Tahriġ 3

Uża l-mappa tad-dinja (Disinn 9 f'pagna 8) biex twiegeb dawn il-mistoqsijiet.

- a) Fit-tabella t'hawn taht ikteb l-isem tal-linji ta' latitudni mmarkati bl-ittri **A**, **B**, u **C** fuq il-mappa tad-dinja. Aghżel minn:

Iċ-Ċirku Antartiku

It-Tropiku ta' Kankru

L-Ekwatur

Latitudni A	
Latitudni B	
Latitudni C	

(3)

- b) Fuq il-mappa tad-dinja jidhru żewġ linji ta' longitudni mmarkati bl-ittri **X** u **Y**. Fit-tavola ta' hawn taht ikteb l-ittra li turi l-Meridjan Prinċipali.

Meridjan Prinċipali	
----------------------------	--

(1)

- c) Fit-tabella ta' hawn taht ikteb l-isem tad-deżert immarkat bl-ittra **D** fuq il-mappa tad-dinja. Aghżel minn:

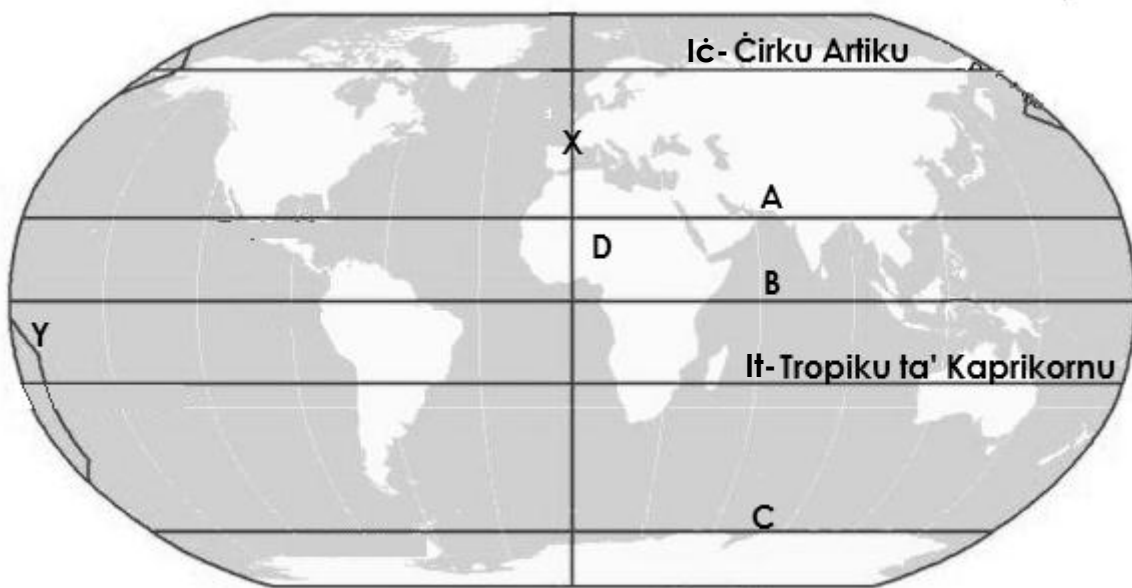
Id-Deżert Awstraljan

Id-Deżert Atakama

Id-Deżert tas-Sahara

Deżert D	
-----------------	--

(1)

Disinn 9: Mappa tad-dinja

Tahriġ 4

- a) Disinn 10 u Disinn 11 juru żewġ fattizzi naturali tad-deżert – **pedestall tal-blat** u **gharam ramel**. Ikteb l-isem ta' dawn il-fattizzi naturali hdejn l-istampa t-tajba.

Disinn 10

Disinn 11

(2)

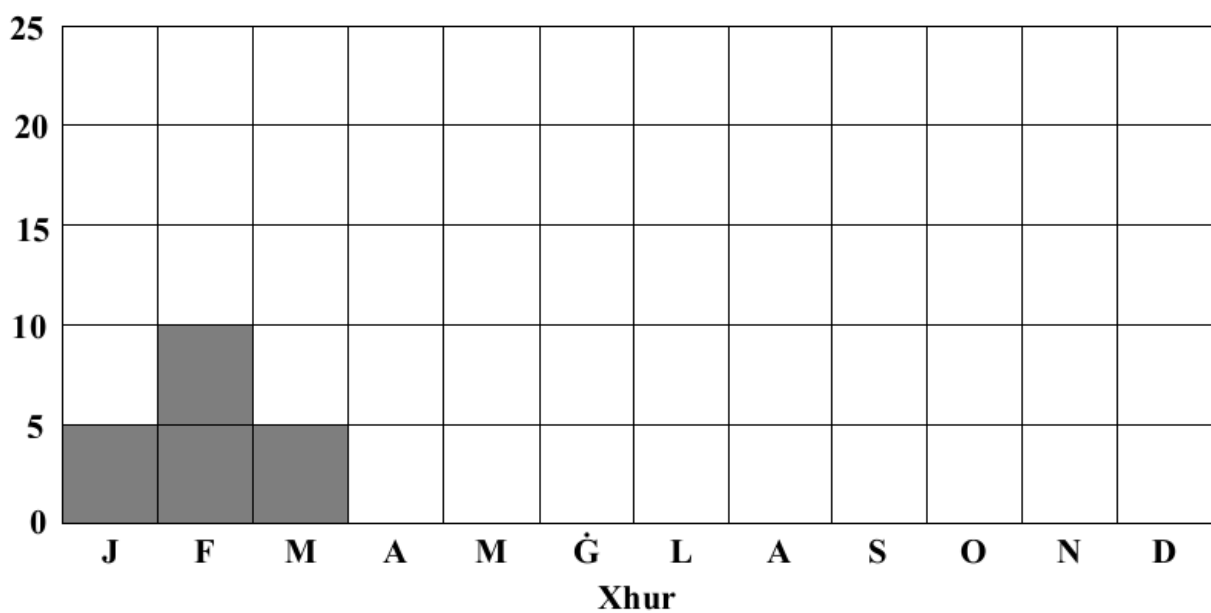
- b) Spjega kif jiffirma **wiehed** minn dawn il-fattizzi naturali.

(3)

- c) It-tabella t'hawn taht turi l-medja ta' xita li tinzel kull xahar f'post f'dezert shun. Kompli pingi l-graff t'hawn taht bl-ammonti ta' xita li jidhru fit-tabella li gejja:

Xahar	J	F	M	A	M	Ġ	L	A	S	O	N	D
Xita (mm)	5	10	5	2	2	3	8	25	15	10	5	5

Xita (mm)

- d) Ikteb **żewġ** sentenzi biex tiddekrivi l-klima ta' deżert shun.

- e) Bl-ghajjnuna ta' disinn 12, ikteb **żewġ** karatteristiċi li jghinu lill-ġemel jaddatta ruħu għall-hajja fid-deżert.

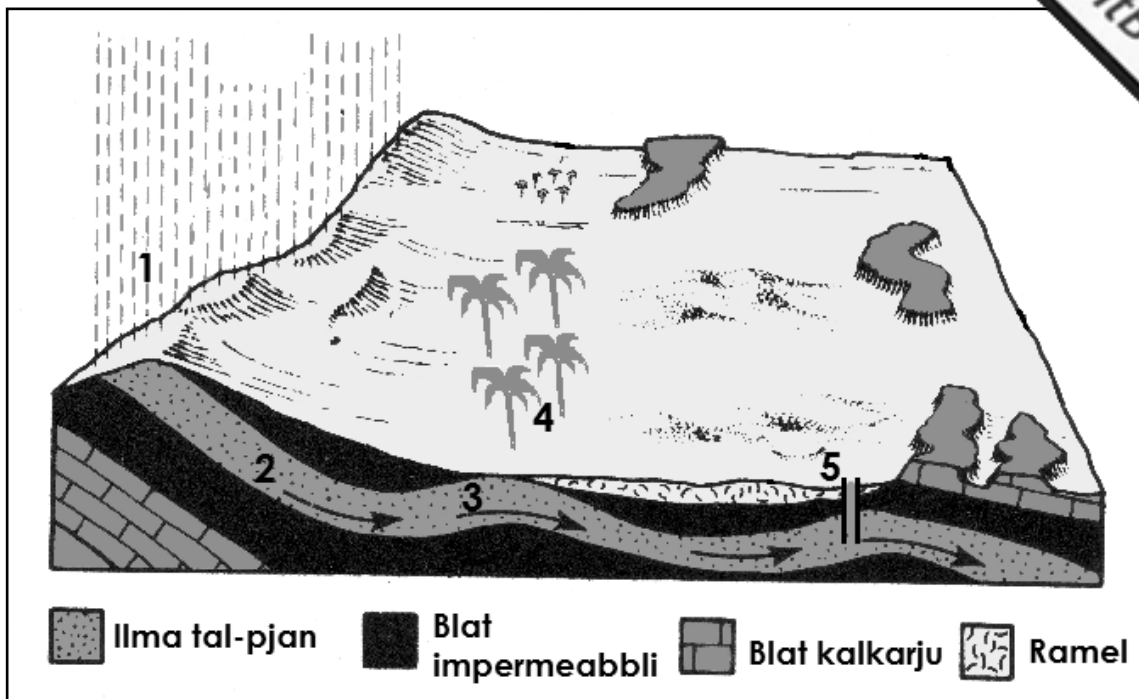

Disinn 12

- f) Disinn 13 juri kif tiffurma oasi. Ikteb sentenza biex turi x'qed juru n-numri minn 2 sa 5 f' disinn 13. L-ewwel sentenza hija lesta bħala eżempju.

1	Ix-xita tinzel fuq il-muntanji fit-tarf tad-deżert.
2	
3	
4	
5	

(4)

Disinn 13